

Piena lopkopības nozares apskats par 2024. gadu

Piena lopkopības nozare Latvijā 2024. gadā piedzīvoja nedaudz labāku gadu nekā 2023. gads, jo piena cenas bija ar augšupejošu tendenci un lopbarības cenas samazinājās.

Informācija par nozares attīstību:

1. Statistikas dati liecina, ka 2024. gadā svaigpiena vidējā iepirkuma cena bija 0,406 eiro par kg, kas ir par 14,4% vairāk nekā 2023. gadā. Salīdzinot ar 2022. gadu, cena samazinājusies par 13,8%, bet salīdzinājumā ar 2021. gadu – pieaugusi par 27,8%.

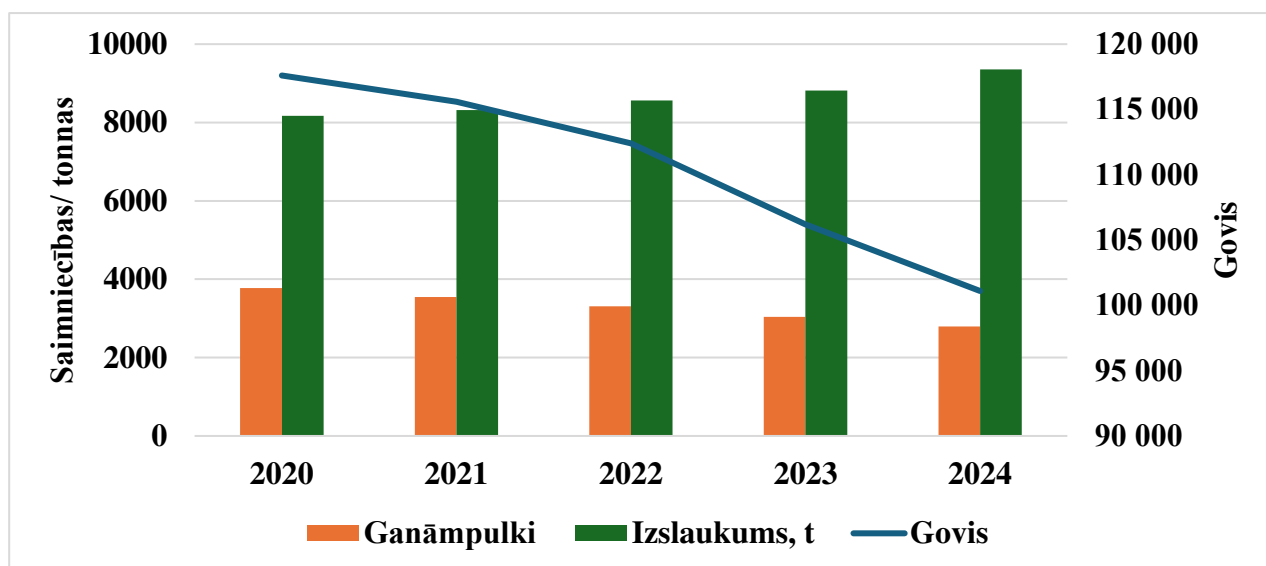
2. 2024. gada nogalē Latvijā bija reģistrētas 113 046 slaucamās govīs, kas ir par 4,99% jeb 5928 govīm mazāk nekā gadu iepriekš.

3. Piena pircēji 2024. gadā no lauksaimniekiem iepirka 833,7 tūkstošus tonnu svaigpiena, kas ir par 0,6% vairāk nekā 2023. gadā.

Pagājušajā, 2024. gadā, vidējā govju ražība (pārraudzības ganāmpulkos) ir pārkāpusi deviņu tūkstošu sliekšnim un ir 9355 kg ar vidējo tauku saturu 3,96% un 3,38% olbaltumvielu (1. attēls). Izslaukumu gada laikā esam kāpinājuši par 541 kg. Vidējais somatisko šūnu daudzums pienā ir 221 tūkstotis. Telītes pirmo reizi tiek sēklotas 1,48 gadu (17,8 mēnešu) vecumā, bet atnesās 2,39 gadu (28,7 mēnešu) vecumā. Ja par ražības kāpumu varam priecāties, tad ganāmpulka atražošanas un saimniekošanas efektivitātes rādītāji (sēklošanas un atnešanās vecums) ir jūtami pasliktinājušies. Ļoti iespējams, ka zemās piena cenas un aizpagājušās vasaras sausuma, kas neļāva sagatavot daudziem pietiekami daudz lopbarības, dēļ nācās taupīt, un tas ir rezultāts, kas ganāmpulkus ietekmē ilgāk nekā tikai vienu ziemošanas sezonu.

1. attēls

Izslaukums, ganāmpulku skaits un govju skaits pārraudzības ganāmpulkos Latvijā no 2020. līdz 2024. gadam

Avots: Pārraudzības dati, 2024

Latvijā ir 234 saimniecības jeb 8% no visām pārraudzības saimniecībām, kas vidēji slauc vairāk par 10 tonnām piena no katras govys. No iepriekšminētajām saimniecībām 26 saimniecības ir ar vidējo izslaukumu vairāk par 13 tonnām no govys gadā.

Noslēgtajā piena pārraudzības gadā pārraudzībā bija 2795 ganāmpulki un vidējais ganāmpulka lielums 36,2 slaucamās govys, bet to lielums ir no 1 līdz 2185 slaucamajām govīm.

Mums 44% saimniecību, kas veic pārraudzību, ir ar vidējo govju skaitu līdz 10. Nākamā lielākā grupa (33%) ir ar govju skaitu no 10 līdz 30 slaucamajām govīm. Ganāmpulku ar govju skaitu vairāk par 200 slaucamajām govīm ir tuvu 3% no kopējā pārraudzības ganāmpulku skaita (1. tabula). Savukārt, ja skatāmies uz govju skaitu, tad lielajos ganāmpulkos (>200 govīm) atrodas 38% slaucamo govju, ganāmpulkos ar 100 līdz 199 slaucamajām govīm 16%, un ganāmpulkos ar 10 slaucamajām govīm 15% no visām pārraudzībā esošajām slaucamajām govīm. Ražība vērtējama tā, ka, jo lielāki ganāmpulki, jo vidējā ražība ir augstāka. Ģimenes saimniecībās saimnieks pavisam loģiski nevar būt speciālists visās jomās, bet nav jābaidās jautāt padomu konsultantiem.

1. tabula

2023./2024. gada piena pārraudzības rezultāti Latvijā

Ganāmpulku lielums	Saimniecības		Govis		Vidējais izslaukums	Pirmās atnešanās vecums
Govju skaits vidēji gadā	Skaits	% no kopējā skaita	skaits	% no kopējā skaita	kg	gadi
1 līdz 9	1232	44,1	6642	7,0	6983	2,45
10 līdz 29	910	32,6	14 378	15,1	6944	2,61
30 līdz 49	252	9,0	9255	9,7	7203	2,65
50 līdz 99	203	7,3	13 407	14,1	8364	2,65
100 līdz 199	119	4,3	15 632	16,4	9494	2,49
vairāk par 200	79	2,8	35 877	37,7	11 220	2,24
Kopā:	2795	100,0	95 191	100,0	9355	2,39

Avots: Pārraudzības dati, 2024

Piena nozare nav viegla, bet vēl arvien esmu pārliecināta, ka tā ir nozare, kam ir potenciāls Latvijā. Kā atrast ceļu uz lauksaimnieku sadarbību un sava spēka stiprināšanu par stabilākām un augstākām piena cenām ilgtermiņā, ir liels uzdevums visiem nozarē iesaistītajiem.

Silvija DREIJERE,
LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja